

Rovdyrforvaltning i Sverige, Norge og Finland med særlig fokus på innsats mot illegal jakt på store rovdyr

Bild: Unsplash / Nicolai Dürbaum

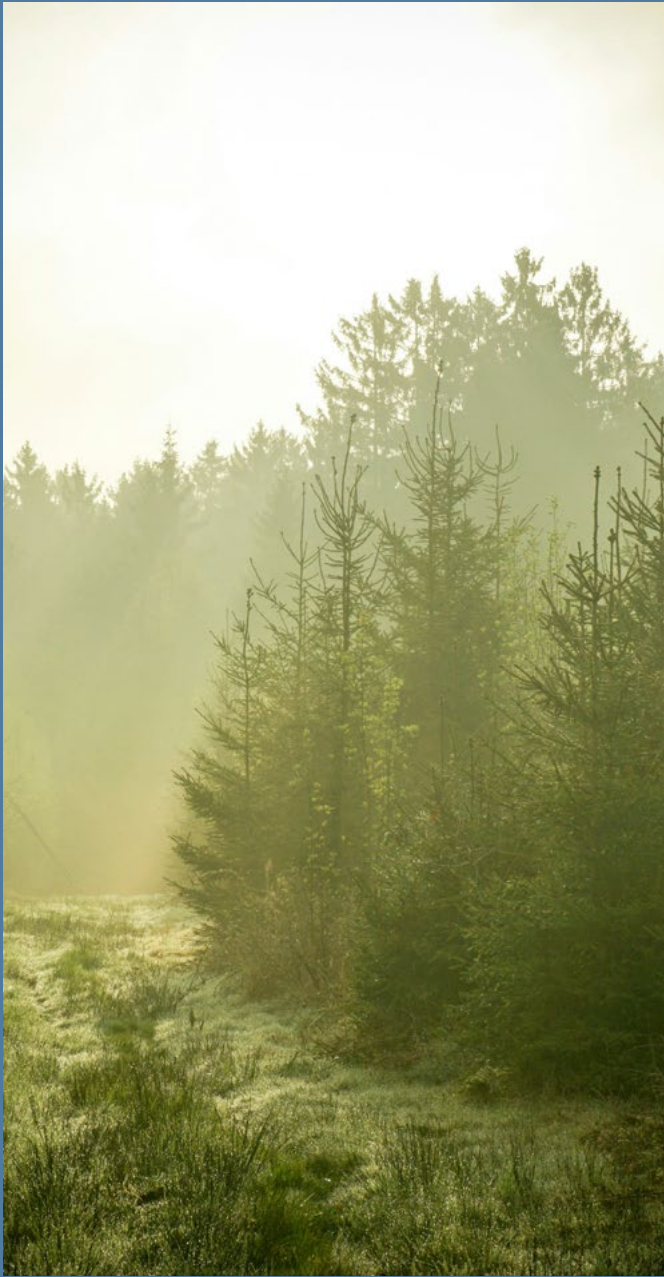

Bild: Unsplash

Bild: Hannaleena Aarnio / Forststyrelsen

Introduksjon

Dette er en oversikt som viser hvordan rovdyrforvaltningen ser ut i Sverige, Norge og Finland. Særlig behandles innsatsen mot illegal jakt.

Hensikten med oversikten er på enkelt vis å presentere hvordan Sverige, Norge og Finland arbeider med rovdyrspørsmål og opp mot illegal jakt på store rovdyr. Det tydeliggjør likheter og forskjeller mellom landene og viser hvordan en struktur for nettverk og samarbeide over landegrensene kan bidra og styrke landenes innsats mot illegal jakt.

Sammenstillingen retter seg mot deg som jobber med eller på annen måte er opptatt av eller interessert i problemstillinger knyttet til rovviltforvaltning og arbeidet mot illegal jakt på store rovdyr.

” Illegal jakt mot store rovdyr påvirker biologisk mangfold og strider mot gjeldende rettsprinsipper og de demokratiske institusjonene. ”

Naboer med mye felles

For å beskytte arter og miljø på en bærekraftig måte har Sverige, Norge og Finland forpliktet seg for langsiktig å bevare de fem store rovdirene brunbjørn, gaupe, ulv, jerv og kongeørn i sine land. Gjennom internasjonale avtaler, rettslige rammer og nasjonelle beslutninger har forvaltningen lyktes med å fremme bevaringen av artene. Dette har resultert i at rovdirene har økt i antall og utbredelse i løpet av de siste tiårene.

I tillegg til felles rammeverk har landene også andre likhetstrekk som påvirker hvordan rovdirebestandene forvaltes, som de sosiopolitiske, økonomiske og økologiske forholdene. Til tross for likhetene har hvert land utviklet sin egen lovgivning og rovdirepolitikk med nasjonale retningslinjer og strategier.

Felles internasjonale rammer

Alle tre landene har signert konvensjonen om biologisk mangfold, Bernkonvensjonen, CITES, Malawi-prinsippene og Århuskonvensjonen. Finland og Sverige, som er medlemmer av EU, har også arts- og habitatdirektivet å ta hensyn til. Norge har signert ILO-konvensjonen som handler om å ivareta de samiske perspektivene.

Sosiopolitiske likheter

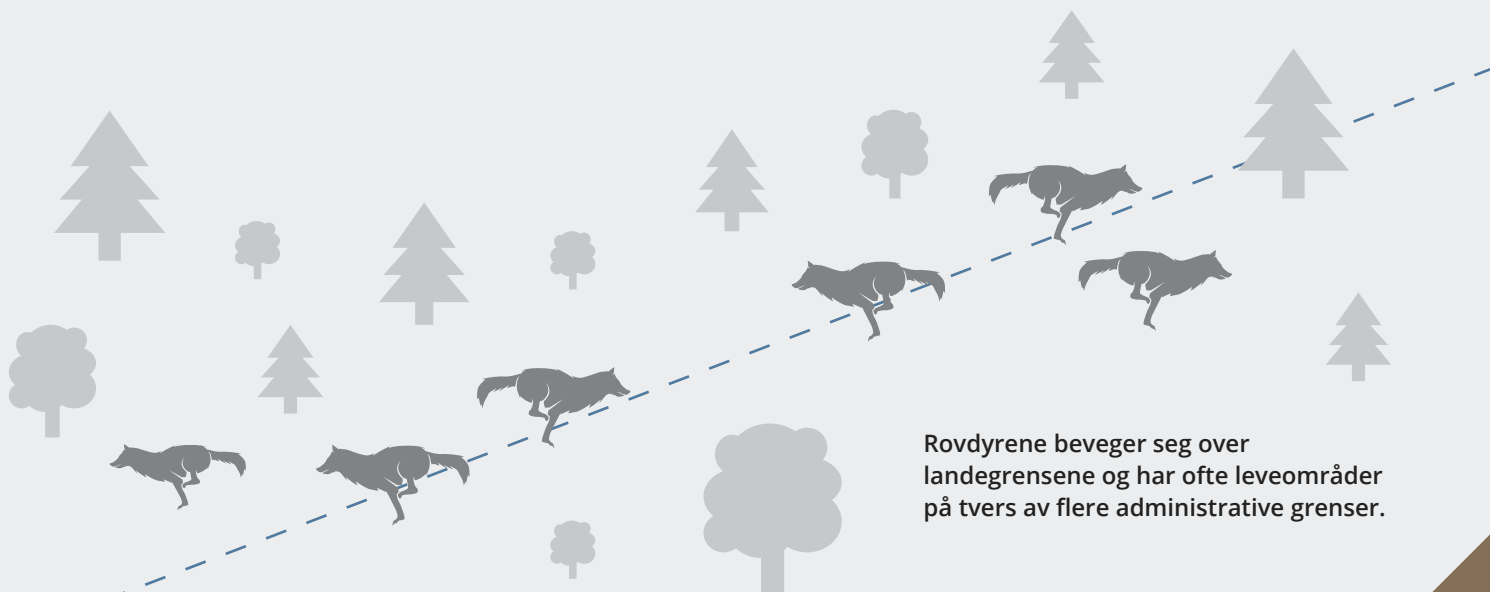
Landene deler mye av sin historie, kultur, verdier og sosiale struktur. Naturens betydning er dypt forankret i befolkningen, både for dens egenverdi og som ressurs for bærekraftig bruk. De nordiske landene er åpne demokratiske samfunn som krever rettferdig, inkluderende og åpen og gjennomskinnelig forvaltning av store rovdire.

Økologiske og geografiske likheter

Landenes geografiske plassering fra nord til sør bidrar blant annet til forskjeller i temperatur, sesonglengde og naturtyper. Dette fører igjen til varierende forhold for dyr og mennesker i de ulike delene av landene. Landskapet benyttes i fellesskap av både ville dyr og mennesker gjennom husdyrhold, reindrift, skogbruk, jakt og friluftsliv. Dette krever igjen ulike former for sameksistens.

Økonomiske likheter

Globale og europeiske forpliktelser om å verne store rovdire har ført til økende bestander de siste tiårene. Dette har igjen krevd større økonomiske ressurser for å dempe konflikter og kompensere for de negative effektene på menneskelige interesser som rovdire kan ha. Forvaltningen av store rovdire innebærer store kostnader i alle tre landene.

Rovdiren beveger seg over landegrensene og har ofte leveområder på tvers av flere administrative grenser.

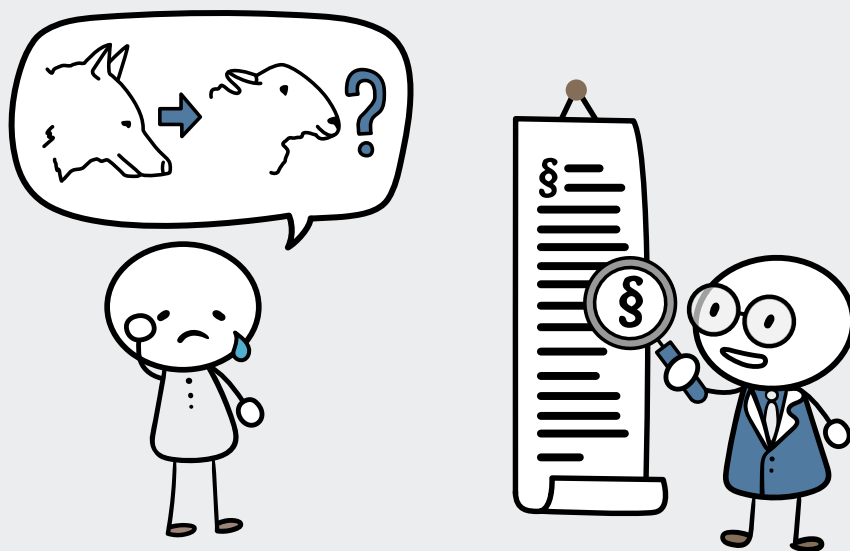
Store rovdyr, store utfordringer

De fleste innbyggere ser fordelene med fungerende økosystemer og levedyktige bestander av arter der store rovdyr er en naturlig del. Men rovdyrenes tilstedeværelse har også ført til konflikter, særlig mellom ulike meninger om rovdyr og menneskelige interesser, som påvirkes av dyrene.

Rovdyr kan forårsake skade i form av angrep på rein, sau og andre husdyr inkludert hunder, og oppfattes som en konkurrent til det jaktbare viltet. Rovdyr kan også vekke angst og frykt hos mennesker og er ofte forbundet med sterke meninger og følelser, særlig når det gjelder ulv.

Mange ser også en verdi i nærvær av rovdyr som en del av det biologiske mangfoldet, for naturturisme eller av etiske grunner som for eksempel hver enkelt arts rett til å eksistere.

Konfliktene er ofte tydeligst der rovdyr og mennesker deler nabolag. De ulike meningene om rovdyrene og forvaltningen av dem, har ført til en polarisering i deler av samfunnet. For eksempel mellom myndigheter og innbyggere og mellom by og land. Konflikten har blant deler av befolkningen ført til en lavere tillit til myndighetene som har ansvaret for rovdyrforvaltningen. Dette er en av de største utfordringene for at rovdyrforvaltningen skal fungere på lang sikt.

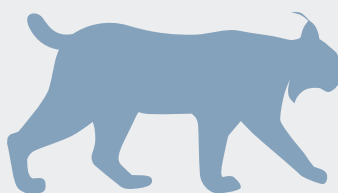
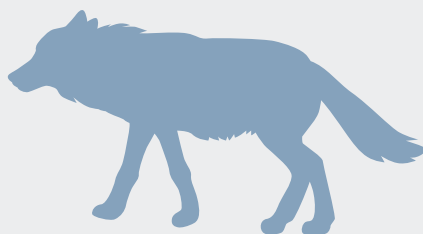

Ulike perspektiver på rovdyr

Rovdyr har rett til å eksistere.

Rovdyr konkurrerer om det jaktbare viltet.

Folk er redde for rovdyr eller bekymrer seg for dyrene sine.

Rovdyr skader og dreper tamme dyr.

Rovdyr er en del av det biologiske mangfoldet.

Folk vil se rovdyr eller spor, noen vil betale for det.

Forvaltningen blir vanskeligere når folk tar loven i egne hender

Konflikter og mangelen på tillit har også ført til ulovlig jakt på store rovdyr. Det får konsekvenser, uavhengig av hva man mener om rovdyr og myndigheter. Det gjør det blant annet vanskelig å forvalte rovdyr på et godt vis, da effekten av ulovlig jakt på bestandene er vanskelig å forutse og vurdere. Dette kan igjen påvirke ansvarlige myndigheters mulighet til å styre den lovlige jakten til områder der det er mest behov for det.

Ulovlig jakt utgjør ikke bare en risiko for overlevelsen til små og truede bestander. Det utgjør også et problem for myndighetenes legitimitet. Alvorlige jaktforbrytelser mot store rovdyr påvirker biologisk mangfold og strider mot gjeldende rettsprinsipper og de demokratiske institusjonene.

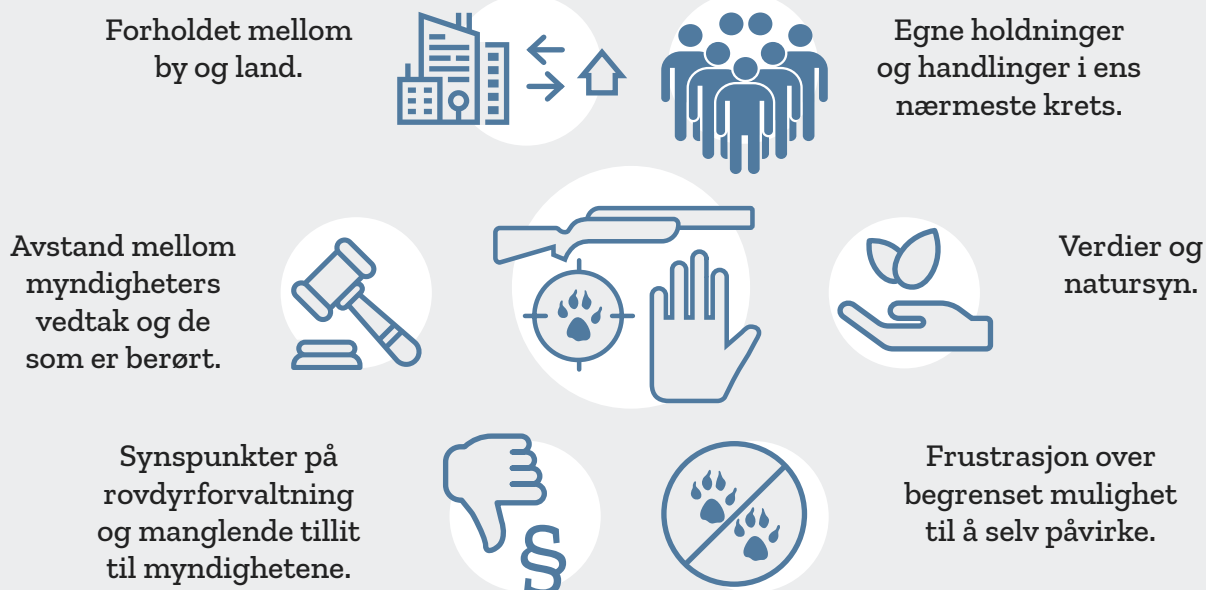
Vanskelig å oppdage og utrede

Ulovlig jakt på store rovdyr i Norden har generelt andre drivkrefter enn ulovlig jakt rundt om i verden, hvor den økonomiske verdien av byttedyrene ofte spiller en fremtredende rolle. I Norden kan denne typen grov jaktkriminalitet i stedet baseres på holdninger om forholdet mellom by og land, synet på rovviltforvaltning og myndigheter, meninger om hvem som får ta avgjørelser og en frustrasjon over en begrenset mulighet til selv å være med og påvirke.

Egne holdninger om hvordan man verdsetter naturen kan ha innvirkning, det samme kan hva folk rundt deg tenker og hvordan de handler. Gjerningsmennene til alvorlige jaktforbrytelser mot store rovdyr ser ut til å være omgitt av en taushetskultur og har en viss støtte til bakenforliggende motiver og drivkrefter for forbrytelsene. Som et resultat av dette anses urapporterte tilfeller som betydelige. Forbrytelsene skjer også ofte i avsidesliggende områder med lite tilsyn, noe som gjør dem vanskelige å oppdage og etterforske. Få av politianmeldelsene som foretas etterforskes og enda færre fører til rettslige prosesser eller domfellelser. De fleste alvorlige jaktforbrytelser mot store rovdyr forblir uopplaget og gjerningsmennene straffet.

Forskning på dødeligheten til ulvebestandene i Sverige, Norge og Finland indikerer at ulovlig jakt er den dødsårsaken som begrenser ulvebestanden mest.^{1,2,3}

Mulige årsaker til illegal jakt på rovdyr

¹ [Lidberg et al. 2020. Poaching-related disappearance rate of wolves in Sweden was positively related to population size and negatively to legal culling.](#)

² [Lidberg et al 2012. Shoot, shovel and shut up: cryptic poaching slows restoration of a large carnivore in Europe.](#)

³ [Poaching regulates the legally hunted wolf population in Finland.](#)

Rovdyrforvaltningen i Sverige

Det langsiktige målet med rovdyrforvaltningen i Sverige er at de store rovdyrene skal oppnå og ha en gunstig vernestatus samtidig som husdyrhold ikke vanskeliggjøres vesentlig og samfunnsøkonomiske hensyn tas.

For å oppnå aksept for rovdyrenes plass i den svenske faunaen, må forvaltningen legge til rette for sameksistens mellom mennesker og store rovdyr. Hvilke tiltak som brukes for å nå det langsiktige målet om rovviltforvaltning hviler derfor på en balanse mellom å ta hensyn til både bevaring av rovdyrene og at mennesker og rovdyr deler naturen. Länsstyrelsen (Fylkeskommunen) har hovedansvaret for den praktiske gjennomføringen av forvaltningen og samarbeider med de ulike aktørene i rovviltspørsmålet på regionalt og lokalt nivå. Dette er en forutsetning for forvaltningen fordi dialog, medvirkning og åpenhet er nødvendig for å bygge tillit, samtidig som et lokalt perspektiv og kunnskap om bestanden av rovdyr er viktig. Ved hver Länsstyrelse er det en viltforvaltningsgruppe. Der samarbeider interesseorganisasjoner med. Länsstyrelsen i vedtak om overordnede retningslinjer for blant annet vernejakt og lisensjakt på rovdyr.

Standarder og minimumsnivåer

I Sverige betyr referansenivåer det minste antallet individer av en rovdyrart som bør finnes i Sverige. Minstenivåer tilsvarer referanseverdier på regionalt nivå. Et minstenivå angir det laveste antallet for en rovdyrart på fylkes- eller rovdyrforvaltningsnivå. De samlede minstenivåene skal ikke være lavere enn de nasjonale referanseverdiene.

Sammenlignet med Finland har Sverige en mer regionalt styrt forvaltning av rovdyr. Dette innebærer blant annet at relevante interessegrupper i Sverige deltar i overordnede beslutninger om rovviltforvaltning på regionalt nivå gjennom viltgruppenes arbeid.

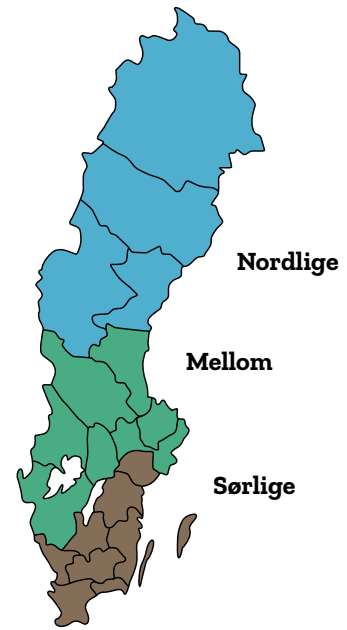

Bild: Katri Lehtola / Keksi Agency

Dagens svenske rovviltpolitikk gjennomføres i stor grad gjennom regional forvaltning av rovdyrene slik at beslutninger tas så nært de berørte parter som mulig. Länsstyret fatter mange av forvaltningsvedtakene som bygger på Naturvårdsverkets vedtak med utgangspunkt i den nasjonale rovviltpolitikken. Regionale forvaltningsplaner er viktige verktøy for arbeidet på fylkesnivå.

Naturvårdsverket har ansvaret for den nasjonale forvaltningen, som fungerer som støtte for fylkets arbeid. Sverige er delt inn i tre administrative rovviltforvaltningsområder. På hvert område samarbeider fylkeskommunene i saker som gjelder rovviltforvaltning. Inndelingen er basert på områder med like vilkår for forvaltning, som eksempel reindrift i nordområdet.

Et fastlagt mål i svensk rovviltpolitikk er at samebyenes tap av rein til rovdyr ikke skal være større enn 10 %.

Kartet viser forvaltningsområder for rovvilt i Sverige.

Innsats mot illegal jakt på rovdyr i Sverige

Alle store rovdyr i Sverige er fredet etter jaktloven og artsvernforordningen. I alle regjeringens rovviltforslag er illegal jakt behandlet som et problem både for bevaring av rovviltstammene og for en fungerende rovviltforvaltning i Sverige.

Å forebygge og motvirke ulovlig jakt er i høy grad et politisert spørsmål i Sverige. Politiregionene har operativt ansvar for å forebygge og etterforske alvorlige jaktforbrytelser. For dette finnes særskilte regionale avdelinger for miljøkriminalitet. Under den nasjonale operative avdelingen i politiet er det en gruppe for etterforskning av kriminalitet mot artsvern.

Länsstyrelsen og politiet samarbeider om tilsyn i fjellet. Länsstyrelsen oppnevner jaktoppsyn som har som oppgave å føre tilsyn med at jaktloven og forskrifter med hjemmel i denne følges. Länsstyrelsen oppnevner også tilsynsmenn som har begrensede fullmakter til å inndra jaktutstyr og annet ved mistanke om lovbrudd. I Länsstyrelsens viltforvaltningsgruppe skal det være et medlem med spesiell kunnskap om spørsmål om trafiksikkerhet og illegal jakt.

I Sverige har det eksistert en nasjonal strategisk samarbeidsgruppe på myndighetsnivå for innstas mot illegal jakt i noen år. Gruppen består av representanter fra politiet, Riksadvokaten, Länsstyrelserna, Statens veterinærinstitut og Naturvårdsverket (Miljødirektoratet), som samles. Gruppen har utviklet felles etterforskningsstøtte for håndtering av saker om mistanke om ulovlig jakt på store rovdyr. Formålet er blant annet å avklare roller og ansvar i arbeidet og legge til rette for samarbeid.

Bild: Unsplash / Zdeněk Macháček

Rovdyrforvaltningen i Norge

Det langsiktige målet for den norske rovdyrforvaltning er å sikre overlevelsen til de store rovdyrbestandene, samtidig som det legges til rette for et bærekraftig husdyrhold med frittgående beitedyr og reindrift.

Hovedtilnærmingen til rovdyrforvaltning i Norge er å holde rovdyr og husdyr geografisk atskilt. Det betyr at det er avgrensede områder hvor man ønsker at rovdyrene skal etablere seg. I disse områdene er terskelen for å tillate felling av rovdyr høyere og forebyggende tiltak for å beskytte husdyr er spesielt viktig. Utenfor disse områdene prioriteres beitedyr.

Denne forvaltningsstrategien fokuserer på å minimere skader på beitedyr og innebærer at det er satt relativt lave mål for antall rovdyr i landet. Gjennom denne strategien ønsker man også å øke langsiktig aksept for rovdyr og for norsk rovviltforvaltning.

Sammenlignet med EU-landene Sverige og Finland trenger ikke Norge å forholde seg til EU's habitatdirektiv. Dette gir større handlingsrom i rovdyrpolitikk og -forvaltning. De relativt lave bestandsmålene for rovdyrbestandene og den geografiske inndelingen av landet i rovdyrsoner er eksempler på dette.

Øvre bestandsmål

Norge har fastsatt øvre nasjonale bestandsmål for rovviltartene, som igjen er fordelt ned på regionene. Dersom målet i en region overskrides, kan den regionale rovviltnemnda fatte vedtak om felling. Ellers tas slike beslutninger på nasjonalt nivå.

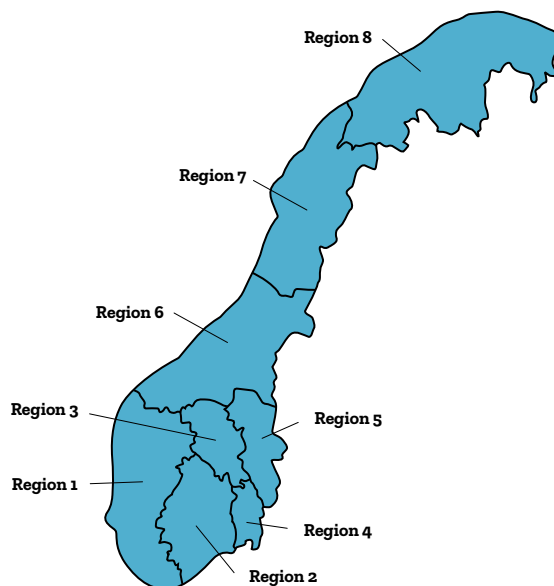
Rundt to millioner sau beiter fritt på utmarksbeite i Norge om sommeren. Tradisjonen med frittgående sau er en tilpasning til at det er rikelig med utmarksbeitebeite samtidig som tilgjengeligheten av dyrkbar mark er mindre.. Tamdyr i utmark, både rein og sau, er mer utsatt for rovdyr med fare for skader som følge av dette. Sammenlignet med den mer nasjonalt styrte finske forvaltningen har Norges rovdyrforvaltning et mer regionalt preg, mer likt den svenske.

Feltarbeidet innen rovviltforvaltning i Norge utføres av Miljødirektoratets operative feltorgan, Statens naturoppsyn (SNO), som har naturoppsyn fordelt over hele landet. Enhetens rovviltkontakter opererer på lokalt nivå.

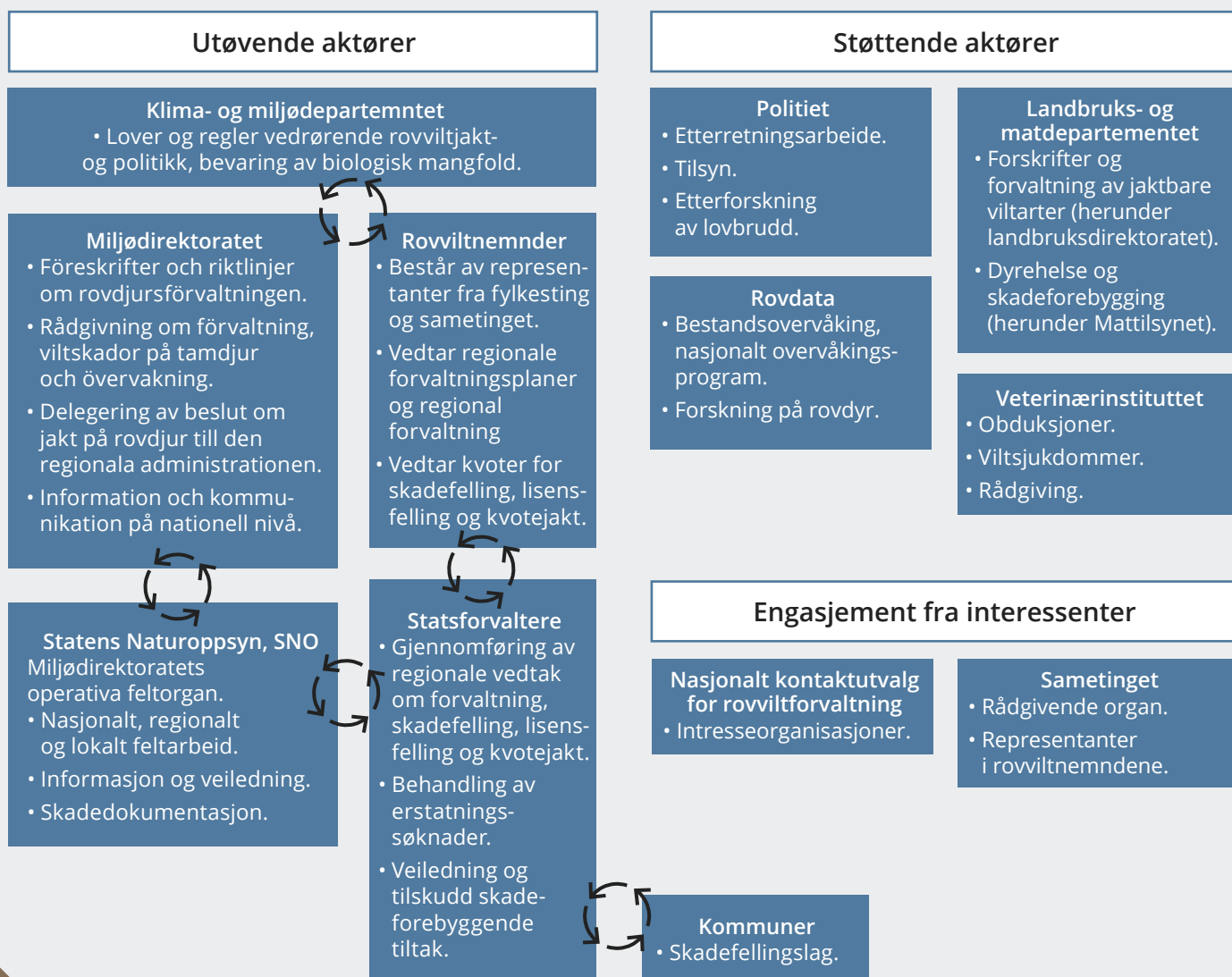
Den regionalt fordelte administrasjonen gjør at Norge er delt inn i åtte rovviltregioner. I hver region er det en rovviltnemnd som har hovedansvaret for forvaltningen. Det er representanter fra Fylkestinget og i regioner med samisk tanreindrift også representanter fra sametinget. Rovviltnemndene deler sin region inn i områder hvor enten rovvilt eller beitedyr har prioritet, noe fastsettes i de regionale forvaltningsplanene.

Forvaltningsområdene for rovviltarterne ligger i de områdene hvor det vurderes at bestandsmålene til rovviltene kan nås og hvor det vurderes at risikoen for at dyrene forårsaker konflikt med beitenæringen som helhet er lavest. I Rovviltregion 4 og 5, som grenser til Sverige, ligger Norges forvaltningsområde for yngling av ulv (ulvesonen). Disse to regionene samarbeider om ulveforvaltningen. Utenfor denne sonen er terskelen for skadefelling og lisensfelling på ulv lavere, mens ulvene innenfor ulvesonen har et strengere vern. Ulvesonen er avgrenset i nord etter forekomst av reinbeite.

Kartet viser Norges rovviltregioner.

Norge – Rovviltforvaltning

Innsatsen mot illegal jakt på rovdyr i Norge

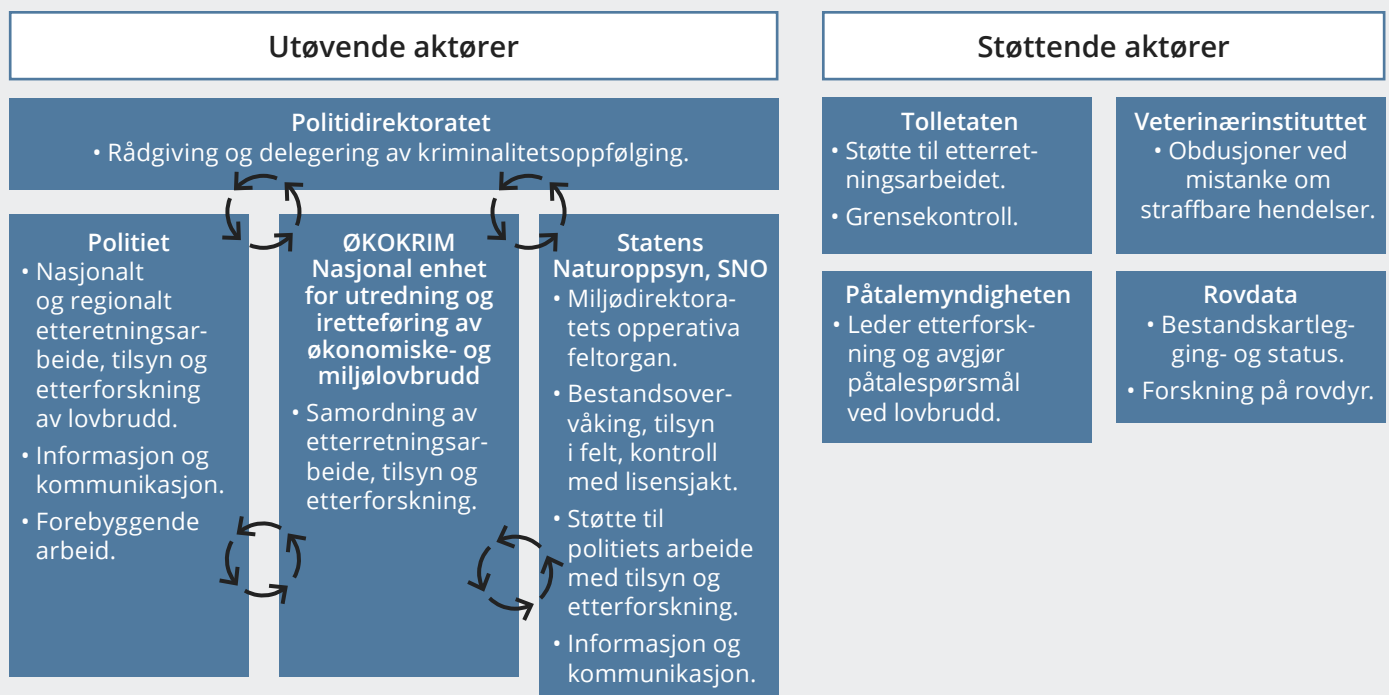
Jerv, bjørn og ulv er fredet i Norge, mens gaupe er klassifisert som en jaktbar art. Alvorlige jaktforbrytelser mot store rovdyr anses å være et problem for bestandsutviklingen, hovedsakelig når det gjelder jerv og ulv.

Økokrim er en del av norsk politi og fungerer som sentral enhet for etterforskning og påtale av økonomisk- og miljøkriminalitet. Økokrim bistår landets politidistrikter med etterforskning av jaktlovbrudd. Statens naturoppsyn har det nasjonale ansvaret for overvåking av store rovdyr og tilsyn av jakt og felling i felt. De jobber aktivt for å forebygge og avdekke illegal jakt på store rovdyr. Norsk politi og Økokrim samarbeider tett med Statens naturoppsyn

når det er mistanke om kriminalitet. I dag er det en egen miljøkrimkoordinator i Økokrim og i politidistriktene som koordinerer dette arbeidet.

I Morokulien, på grensen mellom Norge og Sverige, har politimyndighetene fra begge land opprettet en felles og grenseoverskridende politistasjon. Målet er å styrke og legge til rette for det kriminalitetsforebyggende arbeidet i grenseområdet.

Norge – Faunakrim

Rovdyrforvaltning i Finland

Det overordnede langsiktige målet for Finlands rovdyrforvaltning er at stammene skal oppnå og opprettholde en gunstig bevaringsstatus i samsvar med EUs habitatdirektiv, men også ta hensyn til både sosial og økonomisk bærekraft.

Samtidig med å forvalte rovdyrbestandene for å sikre artens overlevelse som en permanent del av Finlands natur, har den finske rovdyrforvaltningen et sterkt fokus på sosioøkonomisk bærekraften og tillit til forvaltningen.

Målet med forvaltningen er å skape grunnlag for aksept av store rovdyr i det finske samfunnet. Dette søker man å nå ved å redusere rovdyrenes negative innvirkning på mennesker og deres interesser og ved å utvikle nye verktøy for å utvikle sameksistens. Tillit til forvaltningen er i stor grad basert på hvor godt forvaltningen lykkes med å engasjere innbyggerne i arbeidet og kommunisere åpent om driften. Forvaltning utøves ut fra de felles vedtatte føringer som er nedfelt i de nasjonale forvaltningsplanene. Planene utarbeides og revideres i samarbeid med myndigheter og interesseorganisasjoner på nasjonalt og regionalt nivå og godkjennes deretter av Landbruks- og skogbruksdepartementet.

Ingen politiske satte tak

Rovdyrforvaltningen i Finland styres ikke ut fra politisk fastsatte mål for bestandsstørrelse, men ut fra samfunnets sosioøkonomiske bæreevne. Ledelsesmodellen er adaptiv og prøver å svare på både steds- og tidsmessige endringer i samfunnet.

I 2019 ble et flerårig EU-prosjekt lansert i Finland (Wolf LIFE-prosjektet). Målet var å fremme sameksistens mellom befolkningen og ulvestammen i Finland. Sammenlignet med Sverige og Norge har Finland en mer sentral rovdyrforvaltning. Målet er tett samarbeid mellom ulike aktører og stor deltakelse av frivillige i det operative arbeidet. Dette initiativ skaper grunnlaget for gjensidig tillit og engasjement, som igjen skaper grunnlag for en felles oppfatning når det gjelder forvaltning.

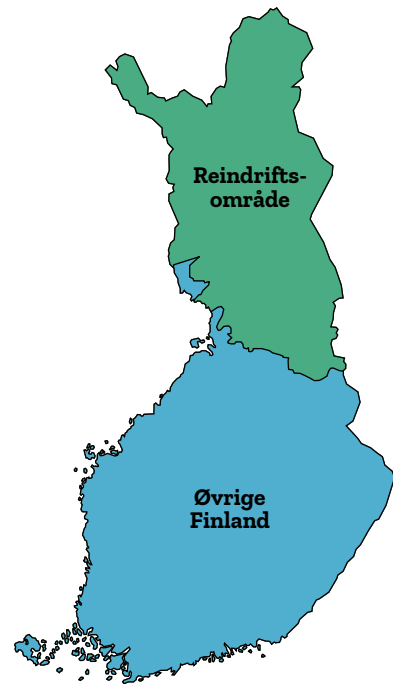
Bild: Unsplash / Zdeněk Macháček

Bestanden av store rovdyr i Finland forvaltes i nært samarbeid mellom ulike myndigheter, men forvaltningssystemet er sterkt avhengig av frivillig innsats. Interessenter og innbyggere, først og fremst jegere, deltar aktivt i forvaltningen, blant annet ved å samle inn DNA-prøver, rapportere observasjoner eller være aktive i ulike diskusjonsplattformer og samarbeidsgrupper. Naturressursinstituttets estimat av antall rovdyr er først og fremst basert på observasjoner gjort av nettverket av frivillige rovviltkontakter.

Hvordan rovdyrene skal forvaltes på sikt er styrt av vedtak fattet av Jord- og skogbruksdepartementet, mens det finske viltverket er ansvarlig for gjennomføringen av forvaltningen. På lokalt nivå støtter Viltsenderets jaktforvaltningsforeninger den operative forvaltningen i hovedsak gjennom frivillig arbeid fra jegerne.

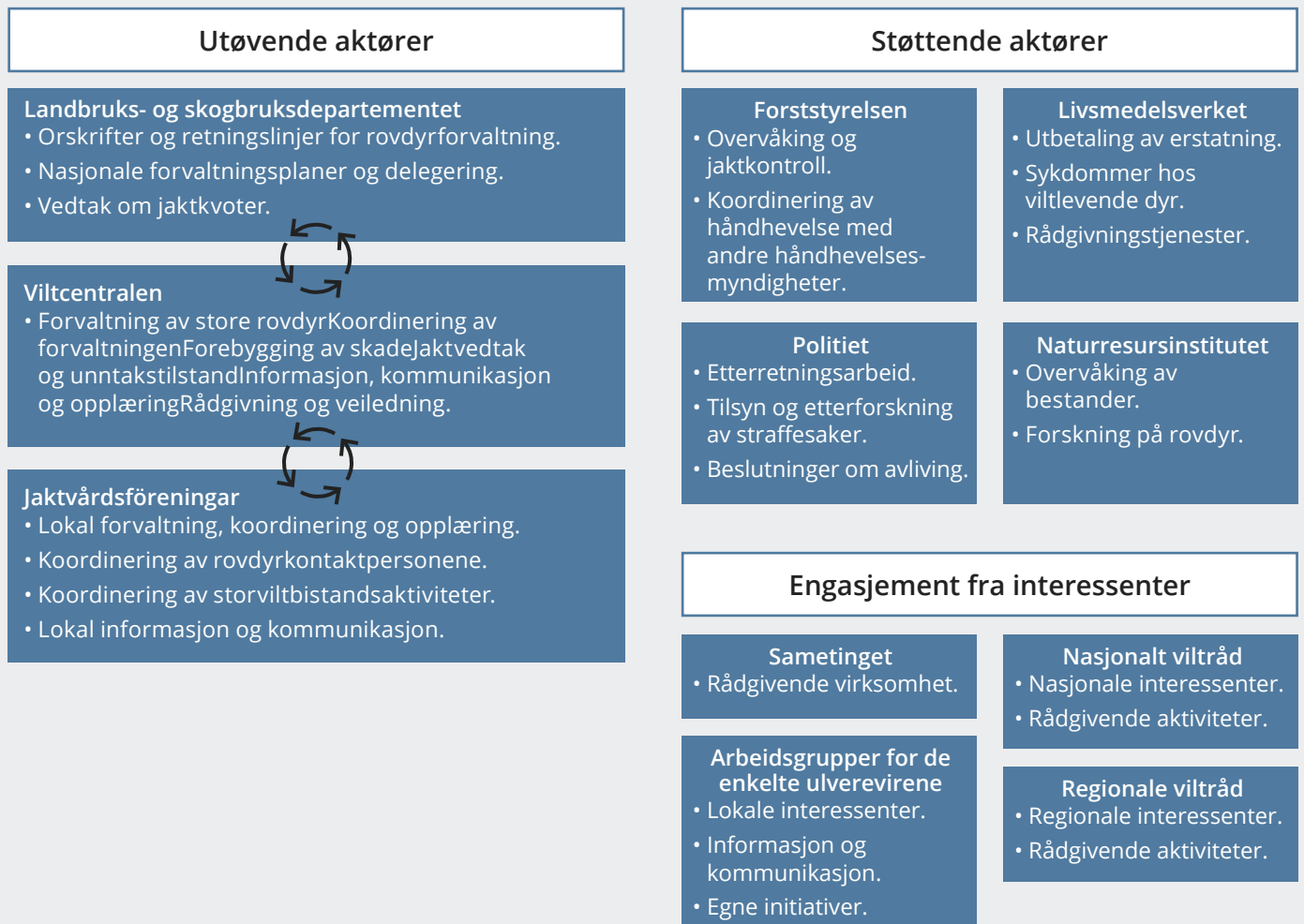
Reindriftsområdet

I et forvaltningsmessig perspektiv er Finland delt inn i to, et reindriftsområde i nord og resten av Finland. Finland har unntak fra EUs habitatdirektiv med sin strenge vernestatus for ulv i reindriftsområdet, noe som gir rom for forvaltning. I dette området er ulvebestanden regulert for å redusere skader på reindriften.

Kartet viser Finlands reindriftsområde i grønt og resten av Finland i blått.

Finland – Rovdyrforvaltning

Innsats mot illegal jakt på rovdyr i Finland

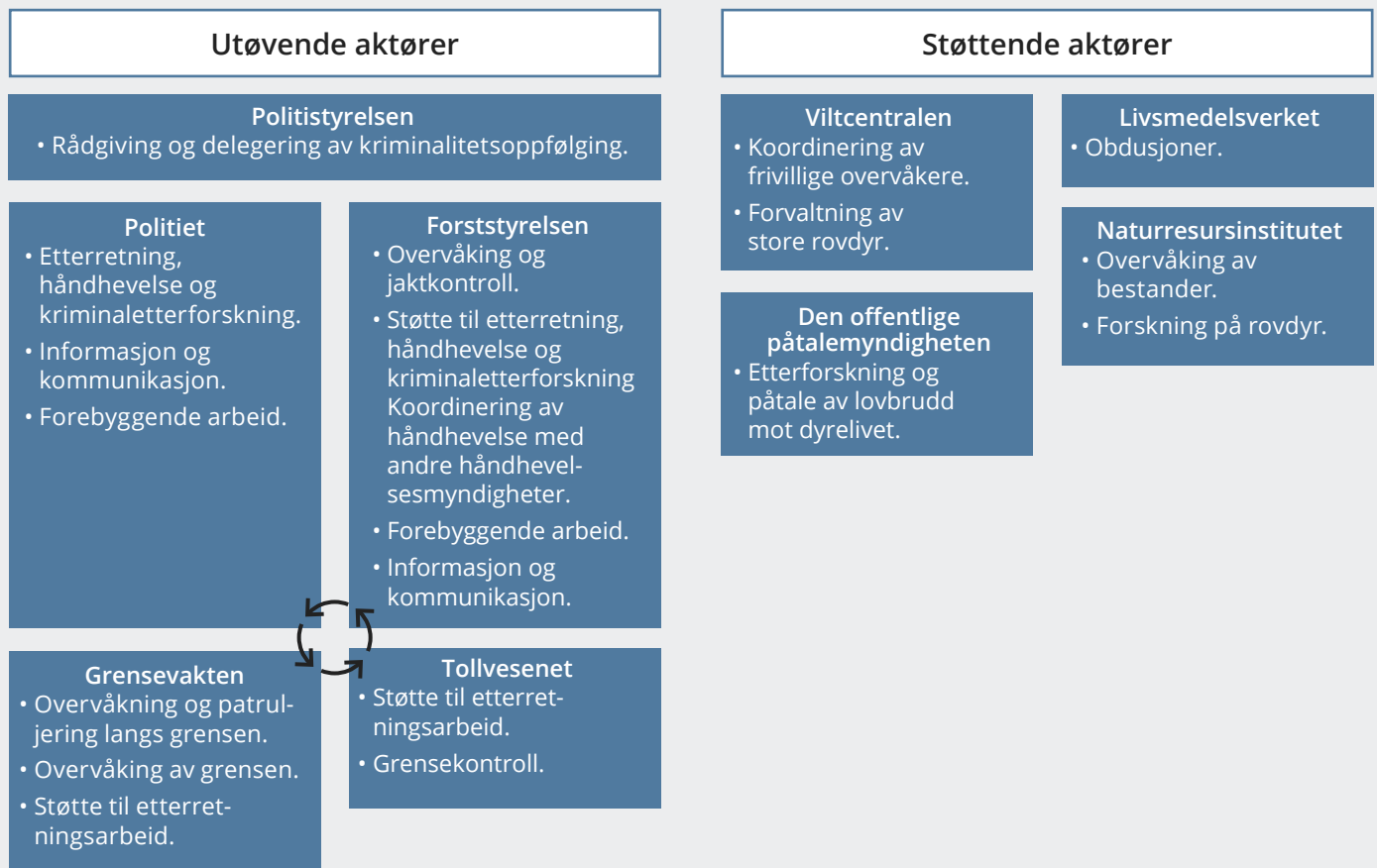
De store rovdyrene er fredet etter jaktloven i Finland. Jaktkriminalitet mot store rovdyr vurderes å være et samfunnsproblem som strekker seg utover selve kriminaliteten. Den ulovlige aktiviteten utgjør til syvende og sist en trussel også mot rettsstaten og de demokratiske institusjonene fordi denne formen for ulovlig oppførsel ikke fordømmes like sterkt som lignende forbrytelser av en del av befolkningen.

Myndighetenes tette samarbeid om den operative virksomheten mot ulovlig jakt spiller en viktig rolle både når det gjelder den forebyggende virksomheten og avdekking av jaktlovbrudd. Overvåkingen styres, planlegges og gjennomføres i tett samarbeid mellom politiet, grensevakten og Skogbruksdirektoratets jakt- og fiskeovervåkingstjeneste. Grensevaktens tilsynsvirksomhet er rettet mot østgrensen, hvor befolkningen er sparsom og de øvrige tilsynsmyndighetene ikke har ressurser til å dekke store landområder i egen regi. I forhold til Sverige og Norge har grensevakt og tollvesen en større rolle i arbeidet mot ulovlig jakt sammen med andre nasjonale aktører.

Etter viltforvaltningsloven skal landets jegerforeninger bistå myndighetene med spesielle jaktoppsynsmenn. Deres oppgave er å sørge for at jakt og viltforvaltning skjer i samsvar med loven i deres virkeområde. Det er store lokale forskjeller i hvor aktiv denne frivillige virksomheten er. Arbeidet mot illegal jakt omfatter også forebyggende virksomhet, hvor man satser på aktiv diskusjon og samarbeid mellom myndigheter, innbyggere og interesseorganisasjoner. Målet er å bygge tillit og engasjement blant lokalbefolkningen for å motvirke illegal virksomhet generelt, men særskilt med tanke på jaktkriminalitet. Tidligere har det vært en strengere straffeskala for jaktlovbrudd, men endringene i straffeskalaen har ikke ført til redusert antall straffesaker.

Politihøgskolen i Finland utdanner i dag politifolk og tjenestemenn fra andre tilsynsmyndigheter i bekjempelse av jaktkriminalitet. Satsingen er et resultat av økt behov for spesialkompetanse for å håndtere denne typen kriminalitet.

Finland – Faunakrim

Samarbeid på tvers av landegrensene mot illegal jakt

Sverige, Norge og Finland har mye felles, men er forskjellige i arbeidet mot illegal jakt på store rovdyr, hvordan tilsynsmyndighetene er organisert og på hvilket nivå beslutninger fattes. Til tross for disse forskjellene er landene avhengige av hverandre. Rovdyrene beveger seg fritt over landegrensene, det samme gjør den illegale jakten. De lange grensene er vanskelige å overvåke effektivt og jaktforbrytelsene finner sted i avsidesliggende områder hvor det sjelden er tilsyn, hovedsakelig på grunn av manglende ressurser. Dette betyr felles utfordringer, men også muligheter for mer vellykket bekjempelse av illegal jakt sammen i Fennoskandia.

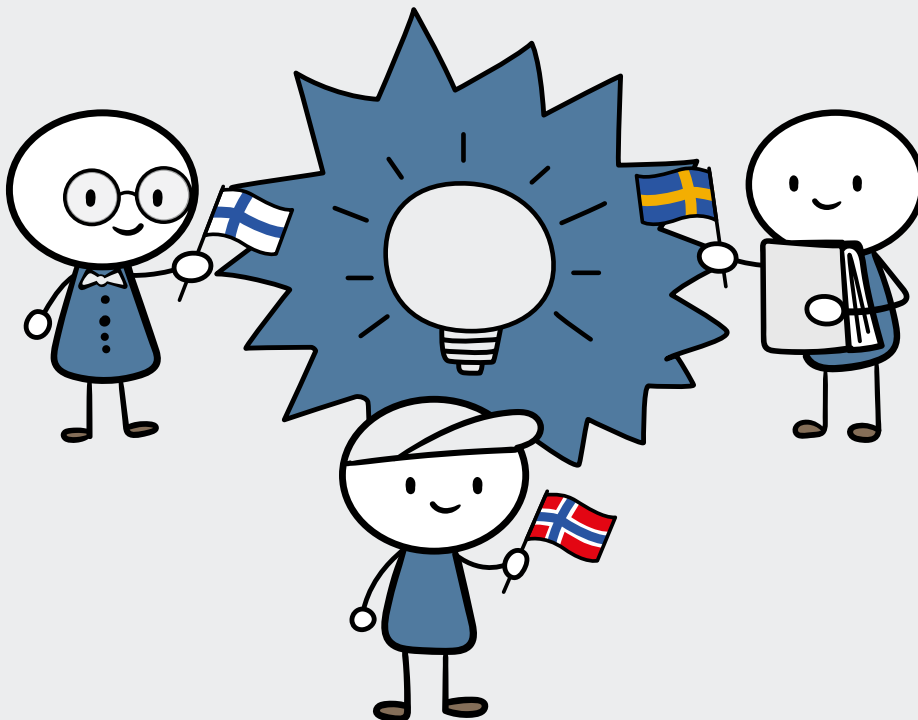
Til tross for landenes mange likhetstrekk, inkludert grove jaktlovbrudd, foregår arbeidet i hovedsak internt i hvert enkelt land. Arbeidet kan også variere innad i landet. Dagens rettshåndhevelse og grenseoverskridende innsats mot illegal jakt mangler i stor grad koordinering og er hovedsakelig basert på uformelle kontakter. Begrensede ressurser og nedprioritering av feltet av relevante myndigheter påvirker også graden av samarbeid.

Forsterket samarbeid over landegrensene vil øke kapasiteten og ressursene til å arbeide mot illegal jakt på tvers av landegrensene. En felles struktur for nettverksbygging og samarbeid vil kunne danne et bedre grunnlag for dette arbeidet.

Det er flere felles avtaler på europeisk nivå som muliggjør operativt tilsynssamarbeid mellom land. Noen eksempler på samarbeid er grenseoverskridende patruljer og etterforskning, utveksling av etterretning og felles bruk av biometriske data.

Siden 2018 har det eksistert en avtale om administrativt samarbeid mellom politimyndighetene i Norden. Formålet er å legge til rette for grenseoverskridende politisamarbeid og forenkle arbeidet.

Den svenske og norske forvaltningen har lenge samarbeidet om kartleggingen av rovdyrstammene. De har bygget opp felles kartleggingsmetoder, databaser og retningslinjer for arbeidet. I grenseområdene støtter dette arbeidet også tilsynsmyndighetenes innsats mot illegal jakt.

Om prosjektet

Prosjektet *Transfrontier Collaboration in wildlife management with a special focus on wildlife crime*, er et samarbeid mellom Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Värmland i Sverige, Naturressursinstituttet i Finland og Politihøgskolen i Norge.

Det ettårige prosjektet er finansiert av Nordisk Ministerråd og har som mål å:

- Innføre grenseoverskridende modeller for å utvikle samarbeid mellom aktørene som er ansvarlige for rovdyrforvaltningen i de tre landene, samt for politi og rettsvesen.
- Utvikle en plan for tiltak som kan styrke det grenseoverskridende samarbeidet mellom rettshåndhevende myndigheter på nasjonalt og regionalt nivå.
- Forbedre samarbeid over landegrensene basert på eksisterende strukturer og prosesser.

POLITIHØGSKOLEN

Länsstyrelsen
Värmland

Dette dokumentet er utarbeidet av prosjektgruppen for *Transfrontier Collaboration in wildlife management with a special focus on wildlife crime*. Prosjektet tar fullt ansvar for materialet som presenteres i dette dokumentet. Nordisk Ministerråd er ikke ansvarlig for materialet eller bruken av informasjonen i dokumentet.

Publiseringen av dette dokumentet er finansiert av Varg LIFE-prosjektet (2019–2025), som utføres av Naturressursinstituttet (samordning), Finlands viltsentral, Forststyret, Polisinrättningen i Östra Finland og Nylands distrikt ved Finlands naturskyddsförbund.

Prosjektet VARG LIFE har mottatt midler fra EUs LIFE-program (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). I tillegg er prosjektet finansiert av Land- og skogbruksdepartementet, Miljöministeriet, Centralförbundet för land- og skogsbruksprodusenter MTK r.f. og alle organisasjoner som gjennomfører prosjektet. Centralförbundet för lant- och skogsbruksprodusenter MTK r.f. finansierer tiltak for å hindre skade og beskytte husdyr. EU-kommisjonen eller CINEA er ikke ansvarlig for innholdet i materialet eller bruken av det.